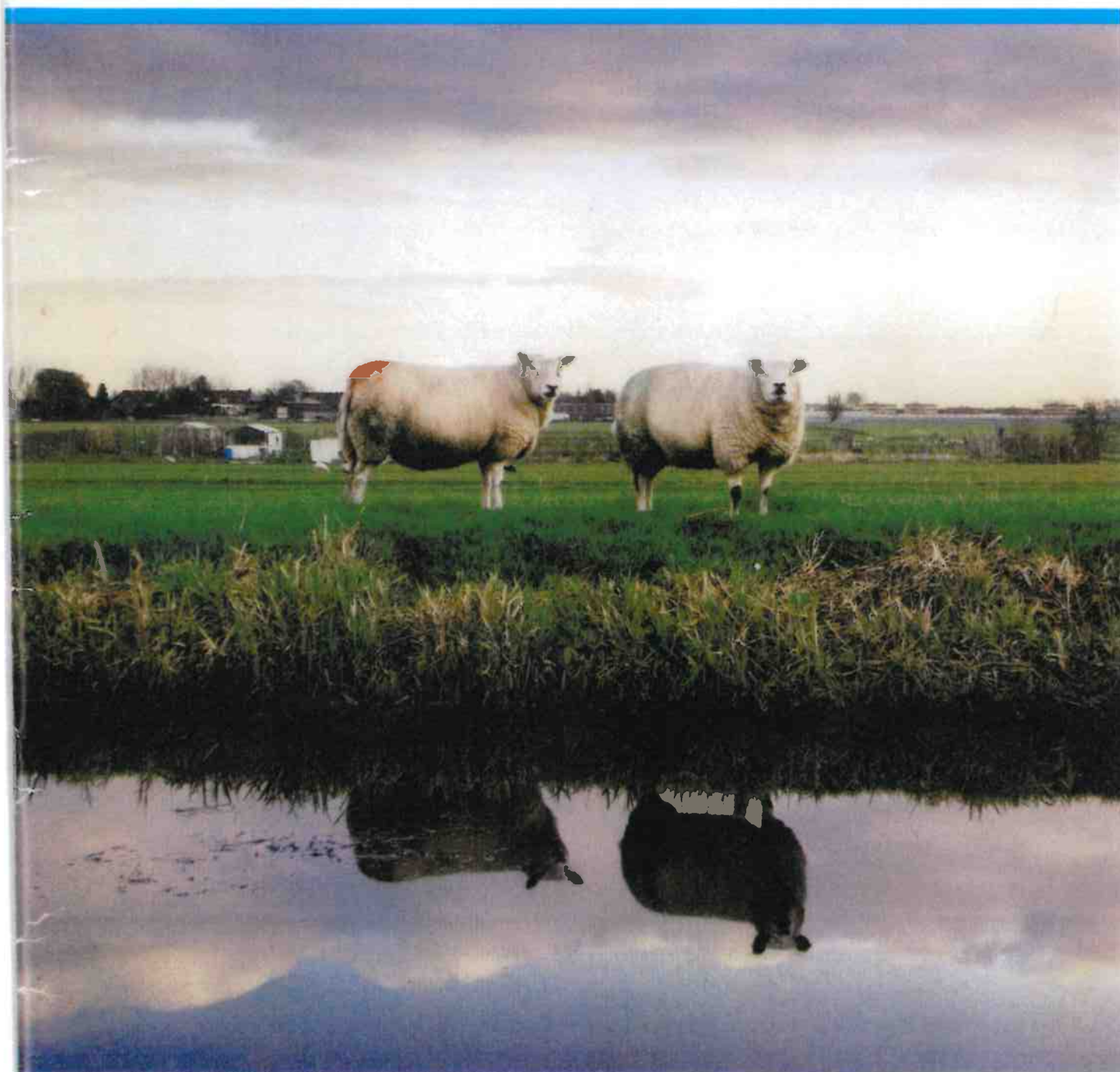

2009

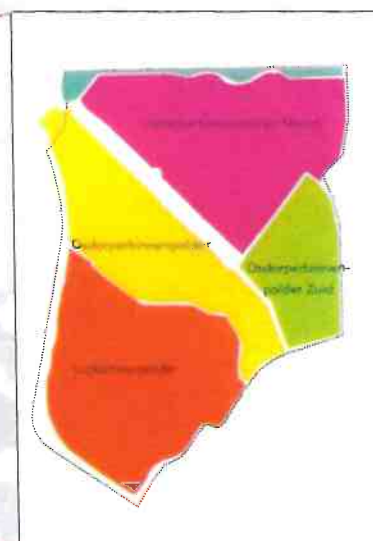
nr. 1

PlanAmsterdam

Tuinen van West

Levend schilderij	14
De ontsluiting van de Tuinen van West	15
Stadslandbouw in de Osdorper polders	16
Recreatie in de Osdorperbinnenpolder Noord	20
Summary	23

► Uitzicht op het kerkje van Halfweg en de
Osdorperbinnenpolder Noord.
Foto: Hans Kopteva
View of Halfweg's church and the Osdorper-
binnenpolder North.

Johan van Zoest
Arja Nobel
Karin van Breenen
Pieter Boekschooten
Hendrik Baas

Tuinen van West

Tussen de Westelijke Tuinsteden en de ringvaart van de Haarlemmermeer liggen vier kleine polders, de Lutkemeerpolder, de Osdorperbovenpolder, de Osdorperbinnenpolder Noord en de Osdorperbinnenpolder Zuid. Stuk voor stuk prachtige restanten van het grote veenpolderlandschap dat zich in vroeger tijden ten westen van Amsterdam uitstreckte, maar bij de Amsterdammers weinig bekend. Dat gaat veranderen. De stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en Osdorp gaan hier samen met de centrale stad een veelzijdig, groen recreatiegebied ontwikkelen: de Tuinen van West. Bovendien zal vanaf 2010 deels langs en deels door het gebied de Westrandweg worden aangelegd, een autosnelweg die Schiphol met het Amsterdamse Havengebied en de Coentunnel verbindt. Hoe een verrommelend, landelijk stadsrandgebied gaat veranderen in een eigentijds, groen recreatiegebied.

Twintig jaar plannen maken

De vergeten, groene stadsrand van West

Het verhaal van de Tuinen van West is dat van een stadsrand die van kleur verschoot. In de loop van de jaren hebben vele plannen voor dit gebied zich afgewisseld.

Ecologische verbinding In de jaren tachtig zag het gemeentebestuur de Tuinen van West vooral als een geschikte woonlocatie, maar onder invloed van aangescherpte milieuregels voor Schiphol – die nieuwe woningbouw verbood – en de plannen voor de Westrandweg liet men dit idee in de jaren negentig varen. In plaats daarvan kwamen de Osdorperbinnenpolder Noord, de Lutkemeerpolder en de Brettenzone, de groene strook tussen het Westerpark en de Spaandammerbuurt, in beeld als locaties voor nieuwe bedrijventerreinen. Dit laatste vormde de aanleiding voor een

◀ In het zuiden; het oude veenlandschap van de Osdorperbinnenpolder, aan de westkant een volkstuinencomplex en de Osdorperbinnenpolder Noord, aan de oostkant de woonwijken van Geuzenveld en in het noorden ligt het westelijk havengebied en het IJ Foto: Mirande Phernambucq

To the south lies the historical, reclaimed peatland of the Osdorperbinnenpolder, to the west a complex of allotment gardens and the Osdorperbinnenpolder North, to the east stand Geuzenveld's residential areas, and to the north lie the Western Harbour District and the IJ waterway

voor de Tuinen van West. Pas in de jaren tachtig en negentig begon er belangstelling te ontstaan voor dit 'vergeten' gebied aan de westkant van Amsterdam. Vooral de provincie Noord-Holland begon zich hard te maken voor het behoud van de groene kwaliteiten van Landelijk West, zoals men het gebied toen nog noemde. In de provinciale *Ecologische Hoofdstructuur* uit 1990 waren flinke delen van de Tuinen van West opgenomen als onderdeel van een ecologische verbinding tussen Amstelland en Spaarnwoude. Het ontwikkelingsplan de Groene AS (1995) werd opgesteld om deze verbinding te realiseren.

In 1999 verscheen de *Gebiedsvisie Landelijk West*, geschreven door Provincie Noord-Holland en de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en Osdorp. De visie bood een ruimtelijk concept voor de inrichting van het gebied. Landelijk West werd in deze visie gezien als een verzameling van min of meer gesloten kamers binnen een raamwerk van routes met brede open randen: de vensters. Iedere polder kreeg een eigen identiteit. Het doel was de kenmerkende kwaliteiten van elke polder in elk geval te behouden. Vooral dijken, routes en verkaveling moesten als beeldbepalende elementen worden gerespecteerd.

Vervolgens stelde de Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit een landschappelijk inpassingplan voor de Westrand op dat aansloot bij de gebiedsvisie en de Groene AS. Het was een samenhangend pakket, niet in de laatste plaats doordat de bedenkers – hoewel werkend voor verschillende overheden – een nauw samenhangend netwerkje vormde.

Het landschap op de agenda Planvorming die minder soepel verliep was die over de aanleg van een weg om het gebied te ontsluiten. Regelmatig heeft dit onderwerp in de jaren tachtig en negentig op de agenda gestaan. Het lukte Rijk, Provincie Noord-Holland en Amsterdam maar niet om een akkoord te bereiken over de financiering van deze zogeheten Westrandweg en in de jaren negentig werd de planvorming tijdelijk op een laag pitje gezet. Toen de discussie over de aanleg na 2000 weer begon te spelen, had de Amsterdamse politiek, met D66 in de voorste linie, bijzondere aandacht voor de toekomst van het poldergebied gekregen. De westrand werd inmiddels gezien als een uitgelezen recreatiemogelijkheid voor Amsterdammers. Er waren echter drie belangrijke vragen te beantwoorden: moet er wel of geen afslag van de Westrandweg naar Osdorp komen? Hoe gaan we het landschap van de westrand inrichten? En, hoe gaan we vervolgens de Westrandweg landschappelijk inpassen?

► Kaart Groene AS: aan de westkant van Amsterdam staan de groene gebieden met elkaar in verbinding
Map of the 'Green AXIS': nature and greenery to the west of Amsterdam are interconnected

Vraag 1: Afslag Westrandweg In de oorspronkelijke visie op de Westrandweg uit de jaren negentig, waren op- en afritten naar de Haarlemmerweg opgenomen in combinatie met een bedrijventer-

Holland op z'n smalst

Visuele oase De beste manier om de westelijke polders te bezoeken is fietsend via de Brettenroute, een zeer fraaie, groene route die loopt van het Westerpark tot de Spaarndammerbuurt. Wie ter hoogte van Geuzenveld de **Haarlemmerweg** oversteekt, komt via een paar woonwijken in de **Osdorperbinnenpolder** Noord. Met zijn rechte, grote kavels en prachtige essenlanen oogt deze polder als een mini-Beemster. De afwezigheid van zichtbare bebouwing – behalve het kerkje van Halfweg in de verte – maakt dit tableau van akkers en weilanden tot een visuele oase. In het zuidelijk deel van de polder

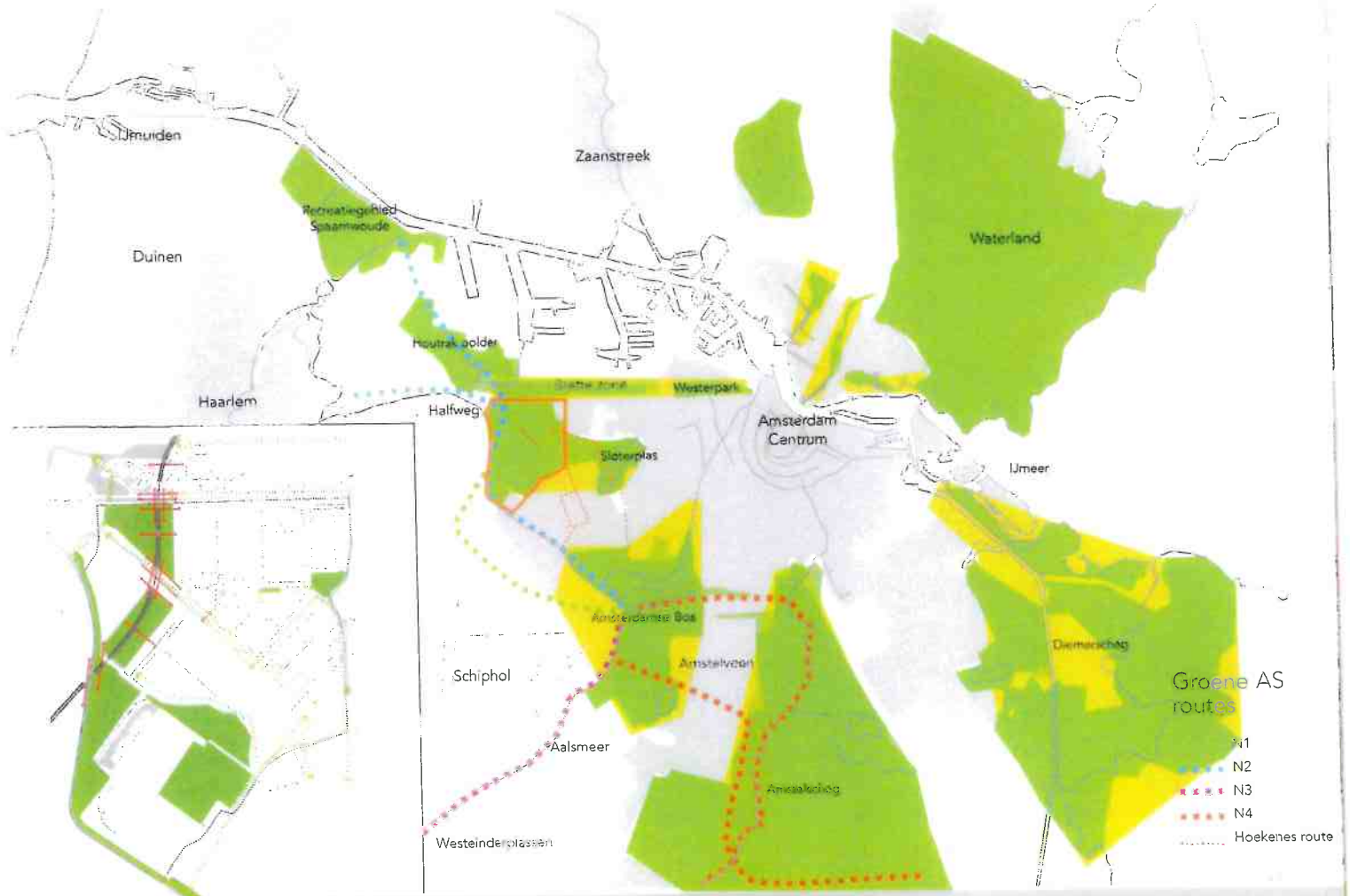
liggen vier volkstuinparken, die samen een beschut en besloten wereldje van bossingels en lanen vormen. Door de weelderige bossingels ziet de passerende fietser niet veel van de tuinen zelf, maar wie nieuwsgierig is kan afstappen en een wandeling over de complexen maken.

Aan de overkant van de **Osdorpervaart** ligt Osdorp. In dit oude lintdorp botst een rustiek middeleeuws verleden met de dynamiek van de **stadsrand**. Bouwbedrijven, autosloperijen, garages, kassenbedrijven, stalling en opslag, **kwekerijen** en meer recent riante woonhuizen,

▼ Uitzicht vanaf de **Raasdorperweg**: door de bomen zijn de contouren van Osdorp zichtbaar. Foto: Hans Haijtema
View from the Raasdorperweg: the skyline of Osdorp is visible through the trees

▼ De Lutkemeerpolder met op de achtergrond de **Lutkemeerweg** en begraafplaats **Westgaarde**. Foto: Hans Haijtema
The Lutkemeerpolder with the Lutkemeerweg and Westgaarde cemetery in the background

hebben zich tussen de oorspronkelijke bebouwing genesteld. Op tal van plekken steekt de aangroei diep de polders in. Desondanks bieden deze polders, de **Osdorperbovenpolder** en de **Osdorperbinnenpolder** Zuid, vanaf veel plaatsen nog steeds een landelijke aanblik. De **Osdorperbinnenpolder** Zuid is het laatste aangesloten middeleeuwse (veen)slagenverkeveling aan deze kant van **Amsterdam**.

Wie doortietst langs de Lutkemeerweg naar de ringvaart Haarlemmermeer, passeert de Wijsentkade waarachter

▼ 'Meer recent hebben riante woonhuizen zich tussen de oorspronkelijke bebouwing genesteld'. Foto: Errik Buursink
'Spacious residences have more recently nestled themselves in the midst of existing development.'

de Lutkemeerpolder zich als een mini-Haarlemmermeer ontvouwt. Delen van deze kleine droogmakerij zijn ingericht als bedrijventerrein en natuurgebied, maar het grootste deel is in gebruik voor akkerbouw en veeteelt. De begraafplaats Westgaarde schermt als een schijnbaar bos het zicht op de hoogbouw van stadsdeel Osdorp af.

Lang geleden lag ten westen van Amsterdam een uitgestrekt **veenmoeraslandschap**. Nu is dit een aaneenschakeling van wereldjes met elk hun eigen sfeer en verleden, maar met een **gemeenschappelijke** toekomst.

▼ Uitzicht vanaf de Osdorperweg op de **Osdorperbovenpolder**
 Foto: Hans Haijtema
View from the Osdorperweg across the Osdorperbovenpolder

Ontstaansgeschiedenis

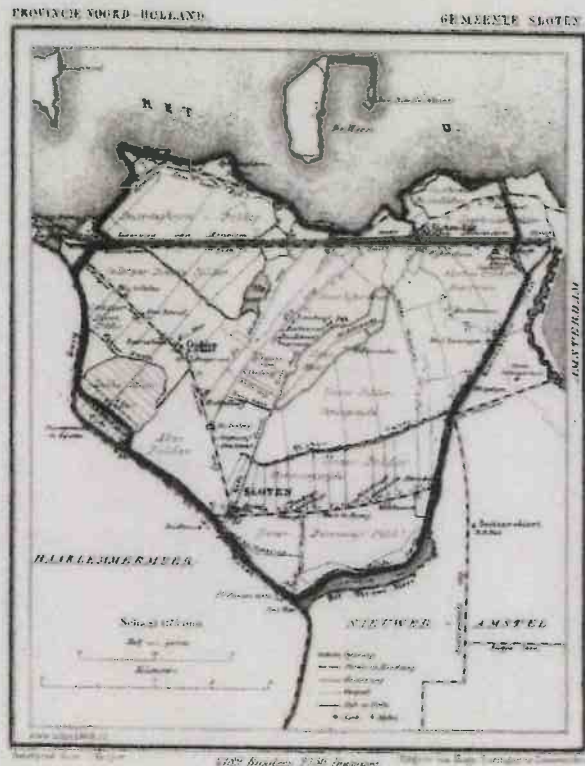
De Tuinen van West lijken misschien ingewikkeld in elkaar te zitten, maar het landschap is goed leesbaar voor wie de **ontstaansgeschiedenis** kent. **Ongeveer** duizend jaar geleden lag ten westen van Amsterdam een **onbegaanbaar veenmoeras**. Vanuit het overbevolkte Kennemerland werd dit gebied geannexeerd. **Omstreeks** het jaar 1100 is **Osdorp** gesticht, op oude kaarten meestal met **Oostdorp** (ook wel **Okesdorp** = dorp van Uko) **aangeduid**.

Hoewel aanvankelijk vooral op Haarlem georiënteerd, verdubbelde landheer Reinoud III van Brederode in 1529 zijn bezittingen en viel Sloten toe aan de stad **Amsterdam**. Na de napoleontische tijd werd Sloten in 1816 een **zelfstandige gemeente**, die in 1921 bij **Amsterdam** werd gevoegd.

Omdijkt en drooggelegd Tot in de 16de eeuw waterde het veengebied natuurlijk af op het IJ, maar uiteindelijk werd inpoldering noodzakelijk. In 1567 werd het gebied tussen IJ en Osdorperweg omdijkt, de Osdorperbovenpolder dateert uit dezelfde periode (1570). In 1631 werd de Haarlemmertrekvaart gegraven. De polder ten zuiden daarvan heette voortaan de Osdorperbinnenpolder. Voor de bemaling werd in 1632 de molen de 1200 Roe gebouwd.

De **Lutkemeerpolder** is pas in 1865 ontstaan door het **droogmalen** van het **Lutkemeer**. Een gedeelte van de Osdorper bovenpolder, de zogenaamde **gronden** van Raasdorp, **werden** na vervening in 1868 bij de **Lutkemeerpolder** **gevoegd**.

De westelijke polders zijn in **verschillende** mate uitgeveend. In 1896 startte de uitvening van de **Osdorperbovenpolder**. Na afronding van dit karwei startte in 1920 de **uitvening** van de **Osdorperbinnenpolder** Noord, ook

wel de Eendrachtpolder genoemd, die in 1941 werd voltooid. De verkaveling in blokken was een proef voor de inrichting van de Noordoostpolder, die in 1942 werd drooggelegd. Het zuidelijk deel van de polder bleef onaangeroerd, waardoor hier het middeleeuwse verkavelingspatroon bewaard is gebleven.

In de jaren zestig begon men met de aanleg van diverse stedelijke **groenvoorzieningen** in de westelijke **polders**. In de Lutkemeerpolder werd **begraafplaats Westgaarde aangelegd**, in de Osdorperbinnenpolder Noord kwamen volkstuinparken en sportpark De Eendracht. De **belangrijkste ontwikkeling** van de afgelopen **decennia**, vooral de laatste tien jaar, is de uitbreiding van **bebouwing** langs de Osdorperweg met bedrijven, kassen en meer recentelijk **woonhuizen**.

- De toekomstige Westrandweg (witte lijn) met de geplande Parkstadafslag en verbindingsweg (zwarte stippellijn)
 The future Westrandweg (white line) showing the planned Parkstad slip-road and connecting road (black dotted line)

rein in de Osdorperbinnenpolder Noord. Omdat in het bijzonder stads-
 deel Geuzenveld-Slotermeer steeds meer de waarde van een open
 Osdorperbinnenpolder Noord onderkende, verdween geleidelijk het
 draagvlak voor een afslag-met-bedrijventerrein op deze locatie. De blik
 werd daarom op Osdorp gericht, dat zich toch al sterk maakte voor een
 afslag van de Westrandweg naar het centrum van Osdorp. Deze weg
 zou ook de ontsluiting van het bedrijventerrein in de Lutkemeerpolder
 moeten verbeteren. Toen het structuurplan Kiezen voor *Stedelijkheid*
 uit 2003 over het toekomstig ruimtelijk beleid van Amsterdam werd
 vastgesteld, waren de reserveringen voor afslag en bedrijventerrein in
 de Osdorperbinnenpolder Noord verdwenen en prijkte er op de kaart
 een afslag van de Westrandweg richting het centrum van Osdorp, de
 zogenaamde Parkstadafslag, evenals een reservering voor een bedrij-
 venterrein in Osdorperbovenpolder. De laatste haalde het echter niet in
 de Raadsbehandeling van het structuurplan.

- ▼ Door de jaren heen is er al meer verrommeling ontstaan.
 Untidy clutter has amassed over the years.

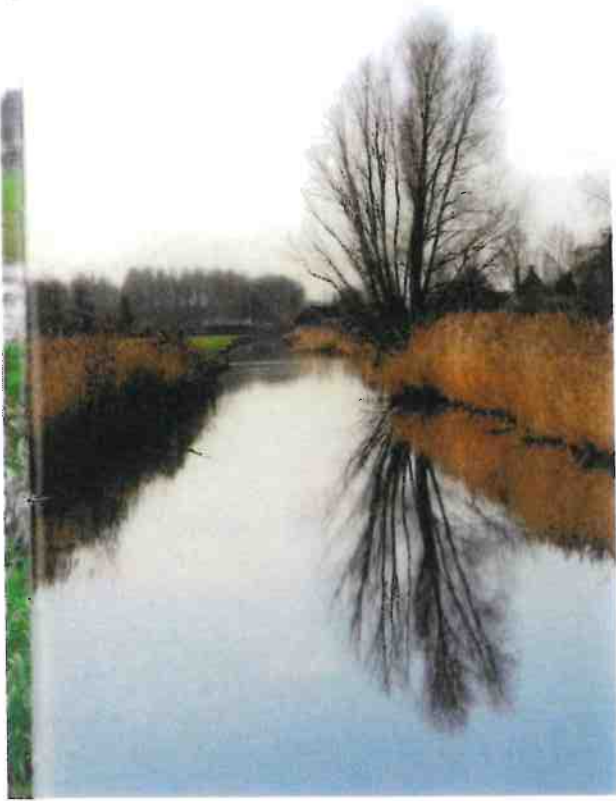
In 2003 bestond nog onvoldoende zicht op de technische en financiële haalbaarheid van de afslag om een definitief besluit te kunnen nemen over de locatie hiervan en de verbindingsweg naar het centrum van Osdorp. Bovendien was er flinke maatschappelijke weerstand van bewoners en de groenbeweging en grote reserve bij stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer en Provincie Noord-Holland. De Raad besloot daarom een nadere studie uit te voeren en deze toonde aan dat het bedrijventerrein Lutkemeer eenvoudiger kon worden ontsloten door een verbreding van de T106, gecombineerd met een omlegging van de A9. Toen Rijk, Provincie en gemeente Haarlemmermeer later in 2006 besloten om de A9 bij Badhoevedorp om te leggen, werd definitief afgezien van een Osdorper afslag met verbindingsweg door de westrand. Daarmee verviel ook definitief de aanleiding om de Osdorperbovenpolder als bedrijvenlocatie te reserveren. Uiteindelijk werd in het structuurplan de gehele westrand aangemerkt als belangrijk groen en daarom opgenomen in de hoofd-groenstructuur, met uitzondering van de Osdorperweg en het al als bedrijventerrein bestemde deel van de Lutkemeerpolder. De reservering voor de Parkstadafslag werd gehandhaafd. Als extra waarborg voor het open houden van het gebied werd bijna de gehele westrand opgenomen in de bufferzone Amsterdam-Haarlem.

▲ Osdorperbinnenpolder Zuid
Foto: Sandra Langendijk

▼ Langs de Haarlemmerweg in stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer staat de molen 1200 Roe, die in de 17de eeuw de Osdorperbinnen-polder bemaalde. Een roe is een afstands-aanduiding. De molen ligt op 1200 roeden buiten de Haarlemmerpoort. The '1200 Roe' windmill, used to drain the Osdorperbinnenpolder in the 17th century, stands alongside the Haarlemmerweg in the borough of Geuzenveld-Slotermeer. A roe or rod is a measure of distance; the windmill stands 1200 Rhenish rods (c. 4.5 km) from Amsterdam's Haarlemmerpoort gateway.

Vraag 2: Ontwerpconcept voor de westrand Een tweede discussie ontwikkelde zich over de inrichting van de polders. Bij motie had de Amsterdamse gemeenteraad in 2002 gevraagd om een nieuw inpassingsvoorstel voor de Westrandweg, waarbij de weg niet als een blokkade door het landschap zou snijden, maar weg en landschap als een landschappelijk geheel zouden worden ontwikkeld. Om de motie te kunnen beantwoorden, werd landschapsarchitect Adriaan Geuze van het stedenbouwkundig bureau West 8 gevraagd een ontwerpverkenning te doen. Geuze stelde voor om vrijwel de gehele westrand én de Brettenzone te transformeren tot een land

▲ Osdorperbinnenpolder

Ook stelde hij wijzigingen in de landschappelijke inpassing van de Westrandweg voor, waaronder meer onderdoorgangen om geen routes te laten doodlopen op de Westrandweg en een smaller dijk-lichaam. De weg moest een technisch profiel krijgen, zo smal mogelijk, en als een scherp mes door de polders snijden.

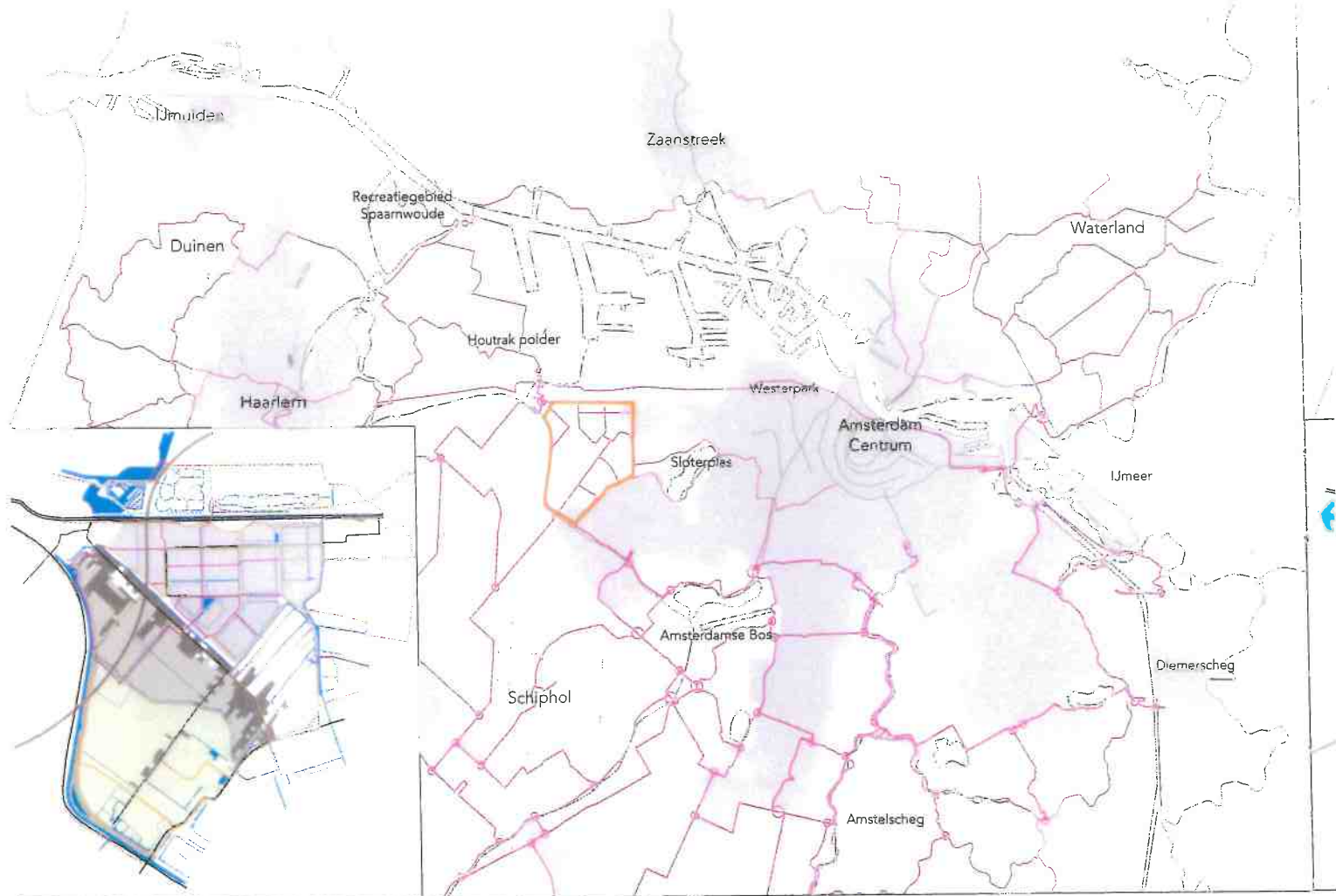
Hoewel Geuze's voorstellen vernieuwend waren en de westrand landschappelijk en functioneel tot een eenheid smeedden, hadden de belangrijkste stakeholders er grote moeite mee. Dat kwam tot uiting in twee discussiebijeenkomsten die waren georganiseerd door de Amsterdamse D66-fractie.

D66 had de Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) verzocht drie toekomstscenario's voor de westrand te schetsen met als thema's: verbrede landbouw, volkstuinenlandschap, ontspanning en vrije tijd.

De eerste discussie vond plaats bij de behandeling van de scenario-studie in de Raadscommissie Openbare Ruimte en Groen. Een ruime meerderheid gaf de voorkeur aan behoud van het landschappelijke beeld met een beperkte toevoeging van volkstuinen en recreatievoorzieningen. Een daarop volgende publieksbijeenkomst over de scenariostudie maakte duidelijk dat dit toekomstbeeld maatschappelijk werd gedeeld. Ook bleek een sterke weerstand tegen het idee om de westrand te ontwikkelen tot een (deels particulier) tuinengebied. Het verlies van de natuur in de Brettenzone en vooral van het agrarische, open landschap telde hier zwaar mee. Toenmalig wethouder Openbare Ruimte en Groen Hester Maj nam daarop afstand van dit idee. Nadien leerden berekeningen van het Amsterdamse Ontwikkelingsbedrijf OGA dat realisering van een dergelijk tuinengebied onaanvaardbare financiële risico's voor de gemeente met zich

▼ Vernieuwende ontwerpverkenning van landschapsarchitect Adriaan Geuze
The innovative exploratory survey by landscape architect Adriaan Geuze

mee zou hebben gebracht. Het vroeg zeer forse investeringen waar een twijfelachtige afzetbaarheid tegenover stond.

▲ Fiets- en wandelpaden
Cycle- and footpaths

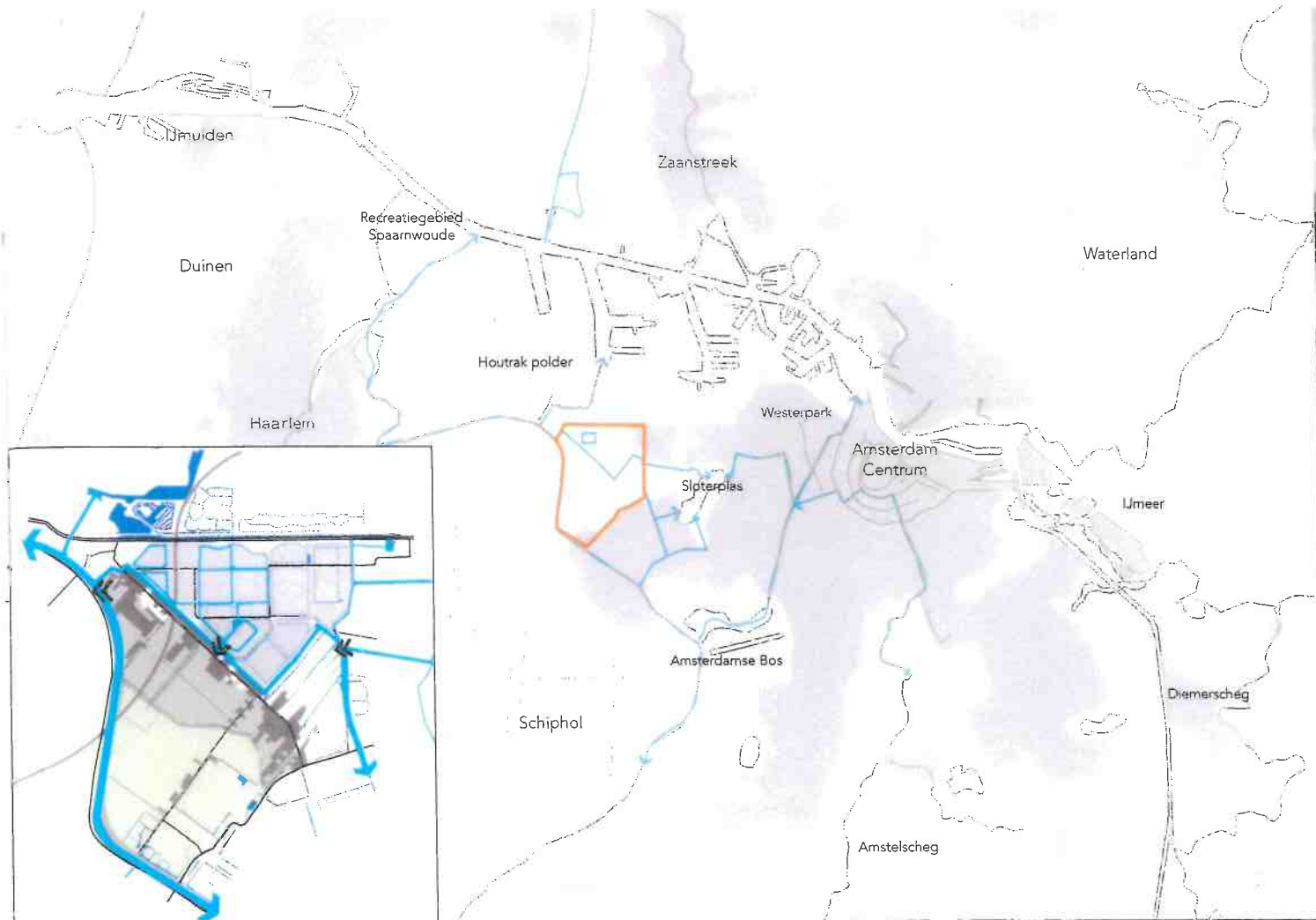
Onderdelen van het plan Geuze zijn overgenomen in het uiteindelijke programma van eisen 'Tuinen van West': de nieuwe naam voor de westrand. Bijvoorbeeld, het 'technische' profiel van de Westrandweg was een voorstel van Geuze net als het toevoegen van onderdoorgangen en water. Maar, de belangrijkste kapstok voor het ontwerp en de inrichting van het gebied is de *Gebiedsvisie Landelijk West* geworden.

▼ Osdorperbinnenpolder

Vraag 3: Landschappelijke inpassing van de Westrandweg De studie Geuze bevatte zoals beschreven ook nieuwe voorstellen voor het ontwerp van de Westrandweg. In overleg met de partners betrokken bij de planvorming voor de weg – Rijkswaterstaat, gemeente Haarlemmermeer, Provincie Noord-Holland en Stadsregio Amsterdam – werden deze opgenomen in het *Bestuursakkoord Tweede Coentunnel/Westrandweg* en daarmee in het ontwerp van de weg.

In het bestuursakkoord was 6 miljoen euro gereserveerd voor landschappelijke inpassing en wettelijk verplichte natuurcompensatie. Rijkswaterstaat en de andere regionale partners gingen om de tafel zitten om een pakket natuurcompensatie- en inpassingmaatregelen samen te stellen. Het overleg leidde tot een pakket maatregelen dat in hoofdlijnen twee doelen dient, namelijk versterking en voltooiing van de ecologische verbinding tussen Amstelland, Haarlemmermeer, de Brettenzone/Geuzenbos en Spaarnwoude oftewel de Groene AS, en verbeterde mogelijkheden voor dieren om de Westrandweg van

▲ Recreative waterroutes
Recreational waterways

vorming over de Westrandweg, reageerden groenorganisaties teleurgesteld. Men vond zes miljoen euro te weinig, en wenste aanvullende maatregelen voor de Groene AS zoals geluidsschermen bij volkstuinenpark De Groote Braak en vooral een betere inpassing van de Westrandweg in de Osdorperbovenpolder. Voor dit laatste werd aangevoerd dat de vele miljoenen die in de Tuinen van West zouden worden gestoken weggegooid geld waren, als het verkeer over de Westrandweg volop zichtbaar en hoorbaar bleef. Amsterdam en Rijkswaterstaat organiseerden op verzoek van de wethouder voor onder meer Groen Marijke Vos, die de zorg van groengroepen deelde, een ontwerpatelier met alle betrokken partijen om de gewenste, extra maatregelen op een rijtje te zetten. Het meest verregaande voorstel was het 'omhoog trekken' van de taluds in de Osdorperbovenpolder, zodanig dat deze als een visuele en geluidsbarrière zouden werken. Wethouder Verkeer, Vervoer en Infrastructuur Tjeerd Herrema zegde toe de extra maatregelen die uit het atelier naar voren kwamen te bespreken met Rijkswaterstaat, wat inderdaad tot toezeggingen leidde. Alles bij elkaar heeft de Westrandweg door de vele onderhandelingen een effectievere, maar nogal kameleontische inpassing gekregen. De landschapsarchitecten die bij de planuitwerking zijn betrokken, proberen dit alsnog te verbeteren.

Inrichtingsplan Tot welk plan voor de Tuinen van West heeft dit alles nu geleid? In 2005 zijn in de *Partiële herziening/uitwerking Westrand* belangrijke knopen doorgehakt, maar werd geen nadere uitwerking voor de inrichting van het gebied gegeven. In plaats daarvan werd Hester Mail, destijds wethouder Openbare Ruimte en

- 1 Locale recreatieve voorzieningen
- 2 Horeca
- 2* Broedplaats met horeca
- 3 Multifunctioneel park
- 4 Regionale recreatieve voorzieningen
- 5 Volkstuinen
- 5* Volkstuinen nieuwe stijl
- 6 Sportpark Eendracht (nieuwe stijl)
- 7 Open gebied met recreatieve functie
- 8 Stadslandbouw plus extensieve recreatie
- 9 Filterbos
- 10 Natte natuur
- 11 Begraafplaats
- 12 Woningen met bedrijven
- 13 Bedrijventerrein
- 14 Speelbos
- 15 Natuur plus extensieve recreatie

De opdracht was bijzonder, omdat een inrichtingsplan – wil het in uitvoering komen – alleen kan worden opgesteld in samenwerking met de betreffende stadsdelen. Daarom zocht de centrale stad direct samenwerking met de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en Osdorp bij het opstellen van een plan van aanpak. In de stuurgroep die werd geformeerd om de planvorming te leiden, nam ook stadsdeel Westerpark deel vanwege het recreatieve belang van de westrand voor de stadsdelen binnen de ring A10.

◀ Inrichting van de Tuinen van West, zoals opgenomen in het programma van eisen
Layout of the Gardens of West as presented in the Programme of Requirements

Het uitvoerende werk werd gedaan door een projectgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Geuzenveld-Slotermeer en Osdorp en de centrale stad. Het projectbureau Haarlemmermeer Groen (HMG) was vrijwel vanaf het begin bij het project betrokken. Hiermee werd geborgd dat de plannen zouden aansluiten bij de beleidskaders van HMG en cofinanciering door Rijk en Provincie mogelijk was. Ook Recreatieschap Spaarnwoude werd in een vroeg stadium verzocht aan de projectgroep deel te nemen om ervoor te zorgen dat het gebied na uitvoering van de plannen effectief te beheren zou zijn. Andere partijen, zoals Rijkswaterstaat, Waternet en het MilieuCentrum Amsterdam, waren agendalid of werden naar behoefte betrokken.

If it's not broken, don't fix it De opdracht aan de stuurgroep was het opstellen van een programma van eisen, het voorbereiden van een beheerregeling en het zoeken van middelen voor uitvoering. Hoofddoel was de basis te leggen voor een succesvol, groen recreatiegebied: goed gebruikt, geliefd en bekend. Het was daarvoor niet nodig – en ook niet gewenst – om het gebied ingrijpend te transformeren, om meerdere redenen. De westrand bezit namelijk al veel landschapschoon, cultuurhistorische lading en sociaal kapitaal in de vorm van betrokken mensen. Ook hadden de discussies en besluiten in de voorgaande jaren al veel kaders opgeleverd voor de ontwikkeling van de westrand. Niet de onbelangrijkste was het programma Haarlemmermeer Groen van Rijk, Provincie en regio, waar een groot deel van het uitvoeringsgeld vandaan moest komen. In het ontwerp is daarom niet gekozen voor een grootschalige transformatie. De identiteit van de vier polders diende niet verloren te gaan in een totaalontwerp waarin de oorspronkelijke landschapsvormen geheel of grotendeels zouden worden vervangen door nieuwe vormen.

Levend schilderij

De Osdorperbinnenpolder Zuid is één van de laatste **veenweidegebieden** binnen Amsterdamse gemeentegrenzen. Het **landschap** dateert uit de middeleeuwen en heeft daarom een hoge cultuurhistorische betekenis. Ook de natuurwaarde van de polder is hoog: in de relatief kleine polder van 79 hectare komen zeker 11 bedreigde vogelsoorten voor. Het bodemreliëf kent een sterke afwisseling van natte en droge delen, een bodemsysteem dat de biodiversiteit ten goede komt. Met een gericht beheer kan de vogelrijkdom zelfs worden vergroot.

Ondanks het feit, dat de polder op de rand van de stad ligt, broeden er kwetsbare vogelsoorten als de grutto en de tureluur. De seizoenen dicteren de sfeer in de polder. In de lente heerst een ongekennde bedrijvigheid en heersen de vogels over de polder, terwijl 's zomers de koeien in de rust en lome sfeer staan te grazen. In de herfst begint de vogeltrek en is de lucht gevuld met

zwermen wegtrekkende vogels. Het is een komen en gaan van vogelsoorten en sommige, zoals de kemp-haan, maken een tussenstop in de polder. In de winter vult het gebied zich met de wintergasten. Dan zijn de **rietganzen**, zwanen en tegenwoordig ook de stadse oevervaar actief in de Osdorperbinnenpolder.

Vanuit alle richtingen is de polder te overzien. Alleen de lintbebouwing van de Osdorperweg ontnemt soms het zicht op de polder. Niet alleen voor de vogelaars, maar voor iedereen die het stedelijke gebied achter zich heeft gelaten, is de weidsheid en rust een prettige ervaring. Het water, het groen met haar natuurlijke bewoners, het vee en de vogels vormen een prachtig uitzicht. Omzoomd door volkstuinten, sportvelden, hoogbouw en een historische lintbebouwing, is altijd een verrassend contrast aan de horizon te ontdekken. De open polder ligt als een levend, groen schilderij in een stedelijke lijst.

Hendrik Baas

ecoloog stadsdeel Osdorp

Ontsluiting Tuinen van West

Recreatie, stadslandbouw en ruimte voor groen

Als het hoofddoel het ontwikkelen is van een succesvol, groen recreatiegebied, wat zijn dan de succesfactoren?

Bewonersonderzoek Gouden regels zijn een goede bereikbaarheid, een ontsluiting die tot allerlei tochten en tochtjes uitnodigt, gevarieerde gebruiks- en belevingsmogelijkheden – liefst jaarrond – die voor een breed publiek interessant zijn en een goed beheer. En natuurlijk het behouden van de landschappelijke schoonheid het eigen verhaal van de westelijke polders.

Interviews met deskundigen, bewonersonderzoek en literatuuronderzoek ondersteunden en verrijkten deze 'gouden regels'. Uit een breed bewonersonderzoek uit 2006 door de ANWB blijkt bijvoorbeeld dat 54 procent van de Amsterdammers het gebied niet kent. Van degenen die het wel kennen vindt 23 procent dat er weinig te beleven is. De openheid en de wijsheid worden gewaardeerd, maar tegelijkertijd vinden de bewoners dat het een versnipperd gebied is, dat rommelig aandoet en geen rust uitstraalt. Wat de bewoners in de toekomst graag willen doen in de Tuinen van West is wandelen en joggen (80 procent), genieten van de natuur en de vogels (73 procent) en fietsen (71 procent). Ook de mogelijkheid om te kunnen zon-

▲ Uitzicht vanaf de Joris van den Berghweg over de Osdorperbinnenpolder Noord; nu nog agrarisch gebied, maar in de toekomst een open recreatiegebied. Achter de bomen in de verte zal in de toekomst de Westrandweg gaan lopen. Foto: Thijs Verburg

View from the Joris van den Berghweg across the Osdorperbinnenpolder North, which is currently farmland but is set to become an open recreation area. The Westrandweg will run behind the trees in the distance.

Stadslandbouw in de Osdorper polders

De Tuinen van West grenzen aan Amsterdam, Halfweg en Zwanenburg. Wat is er mooier dan dat de bewoners boter, kaas, eieren en groenten direct bij de boerderij kunnen kopen, appels kunnen plukken in de boomgaard of dat kinderen dieren kunnen voeren? Daarom wil stadsdeel **Osdorp** sterk inzetten op ontwikkeling van stadslandbouw in de Osdorperbinnenpolder Zuid en in de **Osdorperbovenpolder**.

Stadslandbouw houdt in dat boeren en tuinders naast voedselproductie groene diensten aanbieden voor een regionale markt. Deze groene diensten kunnen liggen op het gebied van recreatie en toerisme, zoals kamperen bij de boer en boerengolf spelen, verkoop aan huis, kleinschalige horeca of een boerderijwinkel. Op het gebied van welzijn en zorg is een zorgboerderij een goede optie, terwijl de insteek voor natuur- en landschap kan liggen in natuurbeheer, of in natuur-

en milieueducatie. Ervaring op andere plekken in Nederland leert dat de omschakeling naar stadslandbouw positief wordt gewaardeerd.

In de Osdorper polders liggen twee belangrijke weidevogelgebieden, met bijzondere vogelsoorten. Om de vogels te behouden is het belangrijk dat de kwaliteit van de polders goed blijft. Om het grasland geschikt te houden voor weidevogels zijn extensieve begrazing door vee en hooibeheer nodig. Voor reguliere boerenbedrijven is dit niet rendabel, maar stadslandbouw maakt het behoud en het beheer van het gebied economisch wel mogelijk.

De Osdorper polders tellen twee kassengebieden. Nu worden de kassen vooral gebruikt voor opslag en stalling. Nieuwbouw is in het gebied niet toegestaan, maar het nieuwe bestemmingsplan maakt het wél mogelijk om

▼ Agritoerisme
Agritourism

▲ Stadsboerderij
City farm

de kassen te slopen en in ruil daarvoor op het erf gebouwen voor stadslandbouw neer te zetten. Zo is er in het gebied al een tuinder die 'vergeten groenten' teelt.

In de Lutkemeerpolder is sprake van een combinatie van natuur en een bedrijventerrein met een groene uitstraling. In de Osdorperbovenpolder en de Osdorperbinnenpolder Zuid richt de ontwikkeling zich

naast stadslandbouw op het behouden en ontwikkelen van natuurwaarden, in combinatie met extensieve recreatie. Een deel van deze natuurgebieden is al aangelegd. De extensieve recreatie uit zich in de aanleg van een aantal fiets- en wandelpaden. Ook de weidegebieden zullen worden onsloten. Buiten het broedseizoen kunnen bezoekers dwars door het boerenland wandelen, over de speciaal daarvoor bestemde 'laarzenpaden'.

▼ Van links naar rechts: boerderij in Lutkemeerpolder, laarzenpad
From left to right: farm in Lutkemeerpolder, a meadowland footpath

Arja Nobel

programmamanager Tuinen van West Osdorp

telijk vorm? De leidende gedachte hierbij was de metafoor van een raamwerk met kamers, zoals uitgewerkt in de *Gebiedsvisie Landelijk West*. In alle inrichtingsconcepten die voor de westrand zijn bedacht – de *Gebiedsvisie Landelijk West*, *Plantage West*, studie Geuze – komt dit beeld in enigerlei vorm terug. Dit ontwerpconcept maakt een flexibele invulling van het gebied mogelijk, als ware het een soort van *adventure game*. De grote uitdaging in een heterogeen gebied als de westrand is het gevoel van landschappelijke eenheid te versterken. De belangrijkste ontwerpmethoden die hiervoor kunnen worden ingezet, zijn een eenduidig ontworpen routenetwerk en een dito inrichting van de openbare ruimte. Alles bij elkaar heeft dit ertoe geleid dat de Tuinen van West vier

▲ Osdorperbinnenpolder

sferen krijgt. Intensieve recreatie en ontspanning worden mogelijk gemaakt in grote delen van de Osdorperbinnenpolder Noord. In de Osdorperpolders wordt stadslandbouw ontwikkeld, waarbij in de Osdorperbinnenpolder Zuid het accent zal liggen op behoud van het historische landschap en natuurbeheer van onder meer weidevogels. Langs de Westrandweg ten slotte, komt een corridor van natte en droge natuur. Het netwerk van wandel-, fiets- en ruiterpaden worden sterk verbeterd en uitgebreid. Ook aan de bereikbaarheid voor automobilisten is gedacht door een extra afslag van de Haarlemmerweg te maken. Er wordt een doorgaande vaarroute tussen Sloterplas en de ringvaart van de Haarlemmermeer mogelijk gemaakt met twee nieuwe sluizen. In de Osdorperbinnenpolder Noord worden in aanvulling daarop de vaarmogelijkheden uitgebreid.

Gastheer Ontwerp is belangrijk, maar het beheer kan het gebied maken en breken. Het is belangrijk dat de beheerder niet alleen het gebied onderhoudt, maar zich ook opstelt als gastheer en omgevingsmanager, die actief het gebied promoot en samenwerking zoekt met mogelijke nieuwe gebruikers, zoals musea, gezondheidsinstellingen, bedrijven en scholen. Amsterdam zocht een dergelijke beheerder en vond die in Recreatieschap Spaarnwoude. Er lag bij aanvang al een verzoek van het recreatieschap aan Amsterdam om in te stemmen met opname van de Tuinen van West in het beheergebied van Spaarnwoude. In de projectgroep werden de wensen van beide partijen besproken, wat tot gezamenlijke uitgangspunten voor het beheer leidde. In 2008 heeft Amsterdam bestuurlijk ingestemd met het Recreatieschap Spaarnwoude als nieuwe gebiedsbeheerder. Vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied is er nu circa 24 miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering van projecten tot aan 2013.

▼ Osdorperbinnenpolder

gemaakt in grote delen van de Osdorperbinnenpolder Noord. In de Osdorperpolders wordt stadslandbouw ontwikkeld, waarbij in de Osdorperbinnenpolder Zuid het accent zal liggen op behoud van het historische landschap en natuurbeheer van onder meer weidevogels. Langs de Westrandweg ten slotte, komt een corridor van natte en droge natuur. Het netwerk van wandel-, fiets- en ruiterpaden worden sterk verbeterd en uitgebreid. Ook aan de bereikbaarheid voor automobilisten is gedacht door een extra afslag van de Haarlemmerweg te maken. Er wordt een doorgaande vaarroute tussen Sloterplas en de ringvaart van de Haarlemmermeer mogelijk gemaakt met twee nieuwe sluisen. In de Osdorperbinnenpolder Noord worden in aanvulling daarop de vaarmogelijkheden uitgebreid.

Gastheer Ontwerp is belangrijk, maar het beheer kan het gebied maken en breken. Het is belangrijk dat de beheerder niet alleen het gebied onderhoudt, maar zich ook opstelt als gastheer en omgevingsmanager, die actief het gebied promoot en samenwerking zoekt met mogelijke nieuwe gebruikers, zoals musea, gezondheidsinstellingen, bedrijven en scholen. Amsterdam zocht een dergelijke beheerder en vond die in Recreatieschap Spaarnwoude. Er lag bij aanvang al een verzoek van het recreatieschap aan Amsterdam om in te stemmen met opname van de Tuinen van West in het beheergebied van Spaarnwoude. In de projectgroep werden de wensen van beide partijen besproken, wat tot gezamenlijke uitgangspunten voor het beheer leidde. In 2008 heeft Amsterdam bestuurlijk ingestemd met het Recreatieschap Spaarnwoude als nieuwe gebiedsbeheerder. Vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied is er nu circa 24 miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering van projecten tot aan 2013.

▼ Osdorperbinnenpolder

Recreatie in de Osdorperbinnenpolder Noord

In de Osdorperbinnenpolder Noord, met zijn grote kavels en essenlanen uit de tijd van Van Eesteren, komt een omvangrijk recreatief programma. Zo kunnen veel meer mensen dan nu van het groen dichtbij de stad gaan genieten. Het landschap in het centrale middengebied wordt open gehouden. De 'kamers' erom heen krijgen nieuwe, recreatieve functies. De bestaande en toe te voegen bomenlanen en brede randstroken scheppen 'vensters' die lange doorzichten bieden.

Het oostelijk deel van het open middengebied wordt park- en **evenemententerrein**. Langs de randen komen beplantingsstroken waar men kan picknicken en barbecueën. De open parkruimte is **geschikt** voor kleinschalige evenementen, zoals een markt, concerten en een proeverij met producten uit eigen streek, waaronder de aangrenzende volkstuinparken. Maar, bezoekers kunnen er ook in de zon liggen, een balletje trappen of vliegen. In het westelijke deel van het open middengebied blijft in de wei ruimte voor koelen. Langs de rand wordt gedacht aan **vernieuwende** tuinvormen en functies die ook voor niet-tuinders het bezoeken waard zijn. In een latere fase kunnen een pluktuin, natuurcamping en kampeerboerderij worden gerealiseerd. Het centrale middengebied is in 2012 klaar.

In het noordelijk deel van de polder ligt het cultureel bedrijventerrein De 1800 Roeden. Dit is een voormalig kruidhuis en thans rijksmonument. De hieraan grenzende kavel biedt ruimte voor een regionale recreatiefunctie, zoals een **buitensauna**. Deze zal direct vanaf de Haarlem-

merweg worden ontsloten, waardoor er geen last van autoverkeer in het gebied zelf is. Ten westen van deze regionale functie komt een volkstuinenpark met vernieuwende tuinvormen en veel openbare ruimte.

Aan de zuidkant van het open middengebied komt het centrum van de Tuinen van West. Hier wordt gedacht aan een geitenboerderij, seizoenshoreca, verhuur van fietsen, skates en kano's, speelvoorzieningen en een poldermuseum. In de toekomst kun je vanuit het haventje in de Osdorperbinnenpolder Noord zowel naar de Sloterplas als naar de Ringvaart van de Haarlemmermeer varen. In de polder zelf komt een netwerk van bevaarbaar water waar je 's winters ook kunt schaatsen. De nieuwe bruggen over de vaarroutes krijgen een eigen vormgeving.

Sportpark De Eendracht wordt omgevormd tot een nieuw **sportpark**. Naast een commerciële sportvoorziening zoals een manege, komt hier een multifunctioneel centrum. Verderop langs de as van lokale recreatieve voorzieningen – en de te vernieuwen oost-west verbinding, gereed in 2012 – is een nieuwe horecavoorziening gepland, gelegen in een mooie tuin. Op het kruispunt van twee belangrijke recreatieve verbindingen is deze 'theetuin' al van ver te zien. Het uitzicht vanaf deze plek over het veenweidegebied van de Osdorperbinnenpolder Zuid is uniek. Dit punt vormt dan ook een belangrijke entree voor de Tuinen van West. Hier recht tegenover ligt natuurpark De Kuil. Dit zal in 2010 worden gerenoveerd.

▼ Volkstuin nieuwe stijl
New-style allotments

▲ Geitenboerderij
Goat farm

In het westelijke deel zal de Westrandweg de polder doorsnijden. Aan de oostzijde van de weg wordt een luchtfilterbos aangelegd, bedoeld om fijnstof en CO₂ weg te vangen. Aan de westzijde komt een nat natuurgebied.

▲ Klaprozenveld
Poppy field

Ook komen er verschillende nieuwe recreatieve verbindingen bij, zoals een noord-zuidroute die loopt vanaf de noordelijke ringdijk van de Osdorperbinnenpolder Noord tot aan de Osdorperweg en is in 2010 gereed. Deze vormt straks een schakel in een regionale route van de Brettenzone naar de Groene AS. Voor deze regionale verbinding zijn twee nieuwe 'park connectors' nodig: een brug over de Haarlemmerweg naar de Brettenzone in het noorden en een brug over de Ringvaart Haarlemmermeer in het zuiden. Ook zal in 2010 de nieuwe struinroute over de ringdijk van de Osdorperbinnenpolder Noord worden opgeleverd; in feite een extra rondje van het Noord-Hollandpad, een route tussen Den Oever en Huizen.

Karin van Breenen

programmamanager Tuinen van West Geuzenveld-Slotermeer

Pieter Boekschooten

landschapsarchitect stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer

Van achtererf tot metropolitane ster

Waar staan we en hoe verder? De plan- en besluitvorming over het Programma van Eisen Tuinen van West is nu afgerond. Het programma is vastgesteld door de raden van de stadsdelen en de centrale stad. Ook is er een beheerovereenkomst getekend met Recreatieschap Spaarnwoude en zijn er voldoende middelen vastgelegd om een fors deel van de uitvoering op te pakken. Inmiddels zijn de Tuinen van West ook aangemerkt als prioriteit van de gemeente Amsterdam, als een voorbeeldproject voor Metropoolregio Amsterdam en voor het Rijk. Er wordt nu ook ingezet op andere metropolitane gebieden als de Brettenzone, dat nu onderdeel is van de Radiaal West, het gebied tussen de Westergasfabriek, de voormalige suikerfabriek Sugar City in Halfweg en Spaarnwoude.

Dit is het verhaal van de Tuinen van West ... tot nu toe. Het project is een nieuwe fase ingegaan. Het ontwerpen is al behoorlijk gevorderd. Er wordt nu gewerkt aan een beeldkwaliteitsplan en een aantal deelplannen gaan richting uitvoering. Verder komt het aan op het beheer, het vinden van aanvullende financiering voor de periode na 2013 – er is nog minstens 30 miljoen euro nodig – en het opzetten van communicatie en gebiedspromotie.

Eén van de interessantste uitdagingen in de komende jaren is het ontwikkelen van de stadslandbouw in de Osdorper polders. Hier komen planvorming, ruimtelijk en economisch beleid bij elkaar – een boeiende ontmoeting!

▼ Luchtfoto Tuinen van West in 2001

▼ Mogelijk eindbeeld Tuinen van West

Summary

The Gardens of West

Between Amsterdam's Western Garden Suburbs and the canal around the reclaimed Haarlemmermeer one finds four small polders: the Lutkemeerpolder, the Osdorperbovenpolder, the Osdorperbinnenpolder North and the Osdorperbinnenpolder South. All four are wonderful vestiges of the expanse of reclaimed peatland bog that in former times extended to the west of Amsterdam, but they are unfamiliar to most Amsterdam residents. That is about to change. The boroughs of Geuzenveld-Slotermeer and Osdorp together with the city's central government are about to develop a multifaceted recreation area rich in greenery here: the 'Gardens of West'. An increasingly cluttered rural area on the urban periphery is to be transformed into a modern, green recreation area.

Genesis The Gardens of West might seem to interlock in a complicated manner, but the landscape is clearly legible for those who understand its genesis. About a thousand years ago there was an impassable bog to the west of Amsterdam. Peat was extracted from the western polders to varying degrees. The only polder to have been left untouched over the years is the Osdorperbinnenpolder South, so the medieval parcellation is still clearly discernable here. In the 1960s people began laying out various expanses of greenery in the western polders, including allotment garden complexes and a sports park, for city-dwellers. The most important development in recent decades, especially over the last ten years, has been the expansion of development along the Osdorperweg with business premises, greenhouses and, more recently, residential property.

Plans During the first half of the 20th century little attention was paid to the Gardens of West. Interest in this 'forgotten' area on the western edge of Amsterdam was only awakened in the 1980s and '90s, most especially when the Province of North Holland started to lobby for the conservation of the green qualities of 'Landelijk West' – 'Rural West' – as the area was still known. The provincial Ecological Main Structure

Amstelland and Spaarnwoude. The 'Groene AS' (Green AXIS) development plan (1995) was devised in order to establish the necessary interconnections.

The 'Gebiedsvisie Landelijk West' (Area Scenario for Rural West), which was devised by the Province of North Holland in association with Geuzenveld-Slotermeer and Osdorp borough councils, appeared in 1999. The scenario provided a spatial framework for the area's layout, approaching Rural West as a collection of more or less autonomous chambers within a framework of routes with broad, open edges: the windows. Each polder was given a distinctive identity. The object was to preserve the each polder's typical qualities at the very least, emphasizing that dikes, existing routes and land parcellation patterns were to be respected as visually defining elements.

The Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality's Department of Rural Affairs (Dienst Landelijk Gebied, or DLG) subsequently devised a landscape integration plan for the western periphery that dovetailed with the Area Vision and the Green AXIS plan. This amounted to a joined-up package, not least because its devisers were a small, tight-knit network, even though they worked for different government bodies.

One aspect of the plan-making process that proceeded less smoothly involved the laying of a road to open up access to the area. There were three important issues to be addressed: Should there be a slip-road from the Westrandweg to Osdorp or not? How are we going to organize the landscape on the western boundary? How are we then going to integrate the Westrandweg into the landscape?

In the end the entire western edge was deemed to be important greenery and was therefore incorporated in the main green structure, with the exception of the Osdorperweg and the section of the Lutkemeerpolder already zoned as a business park. The slip-road to Osdorp was eventually decided against. Moreover, a large majority of the stakeholders expressed a preference for preservation of the existing landscape with only a limited addition of allotment gardens and rec-

broadly supported by the community and interested parties. There were many discussions about the integration of the Westrandweg. All things considered, thanks to the many rounds of negotiation this road has been integrated in a manner that is effective, albeit rather chameleonic.

A successful recreation area rich in greenery

What is the plan for the Gardens of West that has resulted from this process? The elaboration of the basic plan was performed by a project group comprised of representatives from Geuzenveld-Slotermeer and Osdorp borough councils and the municipality. The Haarlemmermeer Groen (HMG, or 'More Green in Haarlemmermeer') project bureau was involved with the project almost from its very inception, which ensured that the plans would dovetail with the HMG's policy frameworks and facilitated co-funding by State and Province. The Spaarnwoude Recreation Board (Recreatieschap Spaarnwoude) was also invited to participate in the project group at an early stage so as to ensure that, after implementation of the plans, the area could be managed effectively. Other parties, such as the Directorate-General for Public Works and Water Management (Rijkswaterstaat), the Waternet water board and the Amsterdam Centre for the Environment (MilieuCentrum Amsterdam), were also called on for advice as required.

The main goal was to establish the basis for a successful, green recreational area: popular, cherished and widely known. To achieve this it was neither necessary nor desirable to radically transform the area, for a range of reasons, especially as the western edge already boasts plenty of beautiful landscape, cultural-historical depth and social capital in the form of all the people concerned. The discussions and decisions over the preceding years have, moreover, established a solid basis for the development of the area's western edge. The identity of the four polders ought not to be obscured by a blanket design in which the original landscape forms are wholly or to a large extent supplanted by new ones.

All in all this has resulted in the establishment of four 'spheres' in the Gardens of West: intensive recreation and relaxation will be possible in large sections of the Osdorperbinnenpolder North; urban agriculture ('city

farms') will be developed in the Osdorper polders, the emphasis in the Osdorperbinnenpolder South being placed on the preservation of the historical landscape and nature conservation, including the habitat for meadowland birds; lastly, a corridor of aquatic and land-based nature will be established alongside the Westrandweg. The network of footpaths, cycle tracks and bridleways is to be substantially upgraded and expanded. Accessibility for motorists has been given due consideration by adding an extra slip-road from the Haarlemmerweg. There will be an uninterrupted navigable route for boats between the Sloterplassen lake and the Haarlemmermeer's ring canal, made possible by adding two new locks.

Where are we now and what comes

next? The planning and decision-making with regard to the Programme of Requirements for the Gardens of West has now been concluded. The programme has been ratified by the borough councils and the city council. A management agreement has been entered into with Spaarnwoude Recreation Board and sufficient resources have been secured to proceed with a sizeable part of the plan's execution. The Gardens of West have in the meantime been earmarked as a priority by the City of Amsterdam, as a model project for the Amsterdam Metropolitan Area and for the country as a whole. Attention is now being turned to other tracts of land within the metropolitan area, such as the Bretten Zone, which is a charming green route to the west of the city centre.

This is the story of the Gardens of West ... thus far. The project has now entered a new phase, in which the priorities are the design and execution of high-quality sector plans, organization of the stewardship, sourcing supplementary funding for the period after 2013 – a further 30 million needs to be found – and devising communication plans for the area's promotion.

De auteurs

Johan van Zoest, Zaandam, 1959

- Johan van Zoest werkt sinds 1998 bij DRO als senior beleidsmedewerker Groen en adviseert ook wethouders,
- Hij is (co)auteur van tal van publicaties, waaronder de boeken *Biodiversiteit* (1998) en *Leven in de Stad* (2006).

Arja Nobel, Capelle a/d IJssel, 1957

- Arja Nobel is programmamanager Tuinen van West voor Osdorp. Ook zit ze in de gezamenlijke projectgroep Tuinen van West met DRO en stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer,
- Nobel heeft al ruim 25 jaar ervaring in ontwikkeling en beheer van de openbare ruimte; van uitvoeringsbegeleiding tot management.

Karin van Breenen, Amsterdam, 1961

- Senior beleidsmedewerker ruimtelijke ontwikkeling Karin van Breenen is programmamanager Tuinen van West voor Geuzenveld-Slotermeer en zit in de gezamenlijke projectgroep Tuinen van West met DRO en stadsdeel Osdorp,
- Sinds 2003 werkt ze bij stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer en heeft onder meer bijgedragen aan het Beleidsplan Water en Groen, de Nota Volkstuinen, de streekplan-uitwerking Westrand en het programma van eisen Tuinen van West.

Hendrik Baas, Assen, 1955

- Hendrik Baas is adviseur en projectleider bij het stadsdeel Osdorp.
- Naast het project Tuinen van West is Baas onder meer betrokken bij de landschappelijke inpassing Westrandweg, de Groene AS, de Kaderrichtlijn Water Sloterpolder ter verbetering van de waterkwaliteit, de structuurvisie en de stedelijke vernieuwing Westelijke Tuinsteden,
- Daarnaast is hij coördinator Natuur en Milieu Educatie en stuurt het ecobeheer en natuuronderzoek aan in het stadsdeel Osdorp.

Pieter Boekschooten, Hilversum, 1949

- Pieter Boekschooten is landschapsarchitect bij het stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer en is naast het project Tuinen van West onder meer betrokken bij de Gebiedsvisie Landelijk West, de landschappelijke inpassing Westrandweg, de Groene AS, Masterplan Sloterpark, Brettenzone/Radiaal- West en de stedelijke vernieuwing Westelijke Tuinsteden.

Met dank aan de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en Osdorp

Verkoop

PlanAmsterdam is verkrijgbaar in het informatiecentrum voor ruimtelijke ordening en wonen De Zuiderkerk.
Zuiderkerkhof 72
Amsterdam
tel.: 020 - 552 7987
e-mail: Zuiderkerk@dro.amsterdam.nl

Colofon

PlanAmsterdam is een uitgave van Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) en geeft in acht themanummers per jaar informatie over ruimtelijke projecten in de stad.

Eindredactie

Sandra Langendijk, DRO Communicatie
tel.: 020 - 552 5802
e-mail: s.langendijk@dro.amsterdam.nl

Vormgeving Fotografie

RoVorm b.v.
Omslagfoto: Guido Benschop, Hollandse Hoogte
Overige beelden, tenzij anders vermeld:
Fotobank Intranet Amsterdam

Kaarten

DRO, Femke Haccou

Lithografie en druk

Van Amerongen drukkerij, Amersfoort

Plan**Amsterdam** is een uitgave van
de Dienst Ruimtelijke Ordening
van de gemeente Amsterdam en
te downloaden vanaf:
www.dro.amsterdam.nl

